

Fehér Renátó

Június

Június 1.

A nyom: ideiglenes. A dúdolás: gyászének.
Minden / **mond**at szívverés / utolsó.

Június 2.

„Jól vagyok. Hát ilyen beteg vagyok. Hát ööö elájulok, nem baj. Fekszem az ágyon. Sétálok aaa kutyámmal. Pontosan, a Janina, kedves volt, felhívott. Minden szerdán, persze. Meleg van. Stroke-osok megérik, nagyon. Ööö. Életveszélyes voltam, lebegtem. Gógös vagyok. Lassan, lassan, fejlődöm. Nyugodt vagyok, tényleg. Hogy történt velem. Egyfolytában gondolkodom. Idegen vagyok. Szégyellem magam, mert gógös vagyok, két év. Tízezer kapja, hogy lehet? Te tudod az afáziát? Hát ez az. Lang Györgyi, Falusi, csodálatos. Barátom van. Felhívom, majd, majd. Kiabáltam, tízszer, három hónap. Fél a, jobb kezem. Szeretem nagyon, nővérem. Öt napot forgattam. Megkönnyebbültem, nem tudom. Készültem, és akkor a háromszor a Károly felhívott, két órát. Sok pénz, szegények, emberek. Hallgatnak, nem baj.”

Egy telefonfülke. Be, mert eső. / Tízparancsolat az oldalán. / Bent egy öreg, reggel, este. / Fúj parfümöt, belép, / mintha a vonal. Végén bárki. / Elképzelem, lányát hívja: / nem jött nyugdíj. Számlákkal mi? / Megoldás kell, vagy el innen. / Ma helyén én, / lapozgatok, telefonkönyvet, / keresem számot, gyakorit. / Reggel ő néz, nem érti: / lányom? / De módszer övé, örül.

Június 3.

„A 80-asok Pestje volt a hógömb, / Melyben a köztársaság tükröződött: / Szilvesztert ígért és jókedvet őrzött / Néhány sóváran körbejárt lakótömb; / Ki terveket szőtt – ifjú Rastignac – / Füttyszóra várt, aztán pörögni készen / Alámerült a fűszagú Citében, És gyermekként örült a partinak.” (Térey János: *Tizenöt éve Zugló*)

Június 4.

Veszteséget felmérni rögtön, sőt, jól: árulás, infláció. Veszteség vagyunk. Skétharmadunkszóda. Ilyesmi jár a fejemben (szegezem magamnak) az ébren töltött éjszaka után napfelkeltekor, miközben a következő mondatokat formálom meg a Mércé kérésére: „Térey lírai kíméletlensége mindvégig önazonos, ám van evolúciója az életművön belül: természetes arroganciából nemes indulat lesz, suhancos gúnyból pedig felelősségteljes fanyarság. A huszonéves Térey(-költész) nem volt komolykodó koravén, a negyvenéves pedig nem lett infantilis jópofa. Pontosan látta a feladatát és önmagát, szüntelenül munkálta meg ezt a kétféle anyagot, undorodott a kényelmes középszertől, egyrészt hivatástudatból, másrészt műveltségéből, harmadrészt becsvágyból. Hibázni lehet néha, alibizni nem. (...) S hiába a rastignaci vágyak: azoknak immár kétszer tizenöt éve oda. Ami még maradt: hogy most és megint mirajtunk a sor. Térey János elvesztésével, legalább két végleg elsüllyedt világgal, melyeket az utolsók egyikeként ő még őrzött, és minden hátralévővel, ami következik, a tőle tanult kíméletlen éleslátással leszünk kénytelenek szembenézni. Nem nyugodni békében.”

Június 5.

Fatime-nap. Elena Ferrante. Trieszti fekete kagyló.

Június 6.

#szlováksörözőizmus

Június 7.

Akármilyen meglepő, mégiscsak ülünk a parlamenti rakparton Budapesten, 2019-ben, sörrel és paprikás tökmaggal, előttünk a Clark Ádám úszódaru, készen áll a bevetésre, a Duna fenekén dél-koreai és magyar búvárok egy hajóroncs körül. „Ti hogy vagytok?”

Június 8.

Három meg nem írt vers hiányzik a *Holtidény*ből, mert csak a címük készült el: *Pénélopé*, *Prométheusz*, *Pripjaty*.

Június 9.

Köderdei orchidea a Fűvészkertben. Hazaérve felütöm a *Protokollt* a vonatkozó jelenetnél. És a zárlatnál, pro domo.

Június 10.

Ahogy meggyünk összehúzza még

a kabátot az Iskola utcán.

Aztán Szalag és Ponty.

Kora tavasz a Vízivárosban.

Most kapaszkodás újra a Ponty-lépcsőn, Karig Sára emléktáblájáig és tovább. Lefele pedig, mint a montmartre-i Rue du Mont-Cenis.

Június 11.

Felszabadító. A séta elől nem sietek el. Ez a hegyoldal elnémítja bennem az urbánust. Innen már csak a szolmizáló Julie Andrews hiányzik, meg a Trapp-orgonasípok.

Június 12.

Könyvhét, o. nap.

A hétvége előzetesen is legégetőbb kérdése: Duna-korzó, vagy jövőre mégis inkább újra Vörösmarty tér?

Június 13.

Könyvhét-start. Duna-korzó. Csirimojó stand.

Alibi. ◊ Fuga. ◊ „Acapulco”.

Egy hajnali úszás ígérete.

Június 14.

Timothy Garton Ash, Adam Michnik és Kende Péter az ún. Magyar Tudományos Akadémián. Apropos: az ún. mártír ún. miniszterelnök ún. újratemetésének 30. évfordulója.

Június 15.

Könyvhét, szombat. A Könyvtár Klub éjszakába nyúló sörpadjain a viceházmester fölött sokadszor hangzik el a kérdés, hogy minden idők legnagyobb magyar költője. A kiadó kilenc

helyből (három válaszadó, fejenkénti dobogó, összesen tehát 3×3) kétszer hangzik el József Attila és kétszer Weöres Sándor neve.

Június 16.

Újratemetés, aka Szabadságkoncert. Stop. Bloomsday. Stop. Három Holló. Stop. Hévíz-be-mutató. Stop. Teltház. Stop. Beckett-címlap. Stop. Ír gulyás. Stop. Biró Zsombor. Stop. Csutak Gabi. Stop. Orcsik Roland. Stop. Rory Gilmore IV. pasija. Stop.
„Tíz falu építsen egy atombunkert.” (népi bölcsesség, Kelet-Európa, 1970-es évek.)

Június 17.

A könyvhétfői ebéd ezennel hagyomány.

Június 18.

„>>Gyász munkás, hasznos hang a fülemben! / Költözz el, mielőtt szétforgácsol a hűség.<< / >>Ez a föld gondolkodtat, levegője táplál, / A Csárdáskirálynő a mítoszom.<<” (Térey János: *Gyász munkás*)

Június 19.

Ebben a huszonnégy órában nem szólaltam meg. A szelektív mutizmus poétikája.

Június 20.

Miután a hónap elején megtelt a Vencel tér, a cseh miniszterelnök lemondását követelők újabb tüntetést hirdetnek június 23-ra a prágai Letná Parkba, ahova több százezer tiltakozót várnak. (Update: bejött). A Václavák mellett a bársonyos forradalomnak is a Letná volt a másik központi helyszíne. 1989. november 25-én és 26-án hétszázötvenezeren jöttek össze. Akkor még hiányoztak a drónok az égről.

Június 21.

Friday, I'm in love.

Június 22.

TGV (Train à Grande Vitesse)
Samedi 22 juin 2019
07h01 Paris Montparnasse Hall 2
09h07 Rennes
Train N°7601

Június 23.

Csak azt ne hidd, hogy létezel,
míg a rennes-i Parc du Thaborban nincs rólad elnevezve egy nemesített rózsató.

Június 24.

Germaine Tillion hatalmas portréja borítja a rue de Tourtille és a rue Ramponeau sarkán álló könyvkereskedés biztonsági rolóját Belleville-ben. Ezen a környéken a tűz- és házfalak világnézeti fórumok, agitációs agórák, emlékezetpolitikai parafatáblák. Bibó-graffitit a Tűzoltó, Angyal Istvánt a Péterfy Sándor utcába!
Tilliont a francia ellenállásban játszott szerepéért a nácik letartóztatták és 1943-ban Ravensbrückbe deportálták. Itt írta *Lágeroperett* című darabját (lásd: Jelenkor, 2009/6.).

Ahogy Terezínnek vagy Łódźnak, úgy Ravensbrücknek is megvan a maga füttyörészni valója. Ezt írtam róla a Literán másfél éve: Tillion és rabtársai (mert kollaboratív múról van szó) ravensbrücki fogságuk idején írták meg a *Le Verfüqbar aux Enfers*-t, feldolgozva benne a legkegyetlenebb részletekig mindent, ami ott velük történt. Az alászállást. Csak éppen nem dantei, hanem offenbachi modorban. És kedélyeskedés nélkül. Nem prózában, hanem újraírt szövegű ismert sanzonokban és kuplékban (Lackfi János korabeli magyar slágereken végezte el a bemetszést: „Hajmási Péter,/ Hajmási Pál/ Kemence füstje az égbe száll,/ Elvernek agyba-főbe, jut itt kápó minden nőre!/ Hajmási Péter-Pityke Pál“). Ezeket a dalokat aztán a görlok kara énekelte, hiszen Ravensbrück női láger volt. Tüll helyett rabruha, de halálfüga helyett halálrevü. Haláltánc, de halálkánkán. Tanúságtétel és esztrádműsor. Halálgroteszk. Aki elolvassa Germaine Tillion *Lágeroperettjét*, az zavarba jön, mert könnyed dallam hasít a ravensbrücki fák közt az eddig ismert kockacsendbe. Kuplék dallama. Kínzásokupléléké és mézszárlásmelódiáké.

Június 25.

„Tegnap este Szomory haláláról olvastam. Rajongó hangulat fogott el; Tabéry Hédi megrázó beszámolóját hangosan felolvastam (rekedt hangon, rossz lélegzetvétellel), M. elaludt közben. Milyen nevetséges lehetek lelkesedésemmel, mint egy javíthatatlan gyermek a hóbotos játékaival.”, olvasom fel ezt a részletet nevetséges lelkesedéssel, hangosan (rekedt hangon, rossz lélegzetvétellel) *A végső kocsmából*, a párizsi Parc Monceau-ban, kétszer egymás után, mert ahogy sejtettem: M. elaludt közben. Erről aztán egy Rimbaud-szakasz jut az eszembe: „Ha megmagyarázná bánatait, azokat jobban megérteném, mint csúfolódásait? Rám támad, órákat tölt azzal, hogy megszegyenítsen mindazzal, ami engem a világon megindíthat, és aztán méltatlankodik, ha sírok.” (*Egy évad a pokolban*, ford. Kardos László; idézi P. L., 2012 decemberének elején, éjszaka, egy žižkovi kocsmában, fejből).

Június 26.

Abraxast nézték már Kijevnek és az NDK-nak is. Vizuális félúton a sztálinbarokk és Disneyland között. (Tényleg a Disneyland felé tartó párizsi RER (értsd: HÉV) Noisy-Le-Grand nevű megállójánál kell leszállni.) Forgott itt a Terry Gilliam-féle *Brazil*, legutóbb pedig a *Hunger Games*ben borította el a CGI-kátrány. Nekem leginkább a madáchi Falanszter jut róla eszembe. S az egyik tömb kifejezetten olyan is, mint a beLSDzett Wälder Gyula Madách téri bérháza. Abraxast 1978 és 1983 között húzták fel Richardo Bofill tervei alapján, kifejezetten szociális lakótelepként, helyi szegények és külföldről érkező menekültek számára. Utópia. Puisse le sort vous être favorable! / May the odds be ever in your favor! / Sose hagyjon el benneteket a remény!

Június 27.

A Trocaderon álló, az E-toronyra és a Mars-mezőre néző Musée de L'Homme-ban van valami a posztkolonialista mea culpa toporgásából és giccseből. Ezt az elkerülhetetlen adottságot (is) hozta a hat évig tartó felújítást követő (2015-ös) újrainvitás, ami összességében mégis sokkal jobb alapállás, mint rémségek kicsiny boltjának, vagyis rasszista látványosságok vitrinjének lenni. De mindez szörszálhasogatás. Az emeletig futó hajógerincre (bárka-gerincre?) illesztett rasszbüszttök sora: a tisztánlátásnak, a vallomásnak és a (muzeológiai) szakértelemnek egyszerre (eleven) (emlék)műve.

Június 28.

Úton az Orsay-ba még mindig nem döntötte el, hogy ki a három kedvenc franciája. Hátha ott: *Le Modèle Noir de Géricault à Matisse*.

Június 29.

Legyen nálad vászontáska! Tényleg ne vedd a sok szart! Plastic Free July! Tudatos ember, öntudatos ember. Hasznos hype. Kis lépés neked. És persze kis lépés az emberiségnek is. Kis ökológiai lábnyom. Mert biztos van arról egy grafikon, hogy hány ezrelékkal javítana a túlélési esélyeinken, ha eltűnne minden hipszterszívószál, és kézben vinnéd haza az avokádót, nem zacskóban. Ha fából lenne minden fogkefe, vaskarika. Az Amazon meg közben nem nagyon fizet adót (vigyázó szemek, tegnapelőtt, Lille, Párizs, Toulouse), az ökológiai lábnyoma pedig akkora, mint Westeros. Summer is coming. Mert valójában politikai akaratképzés, törvényi szabályozás nélkül, hiába a tiszteletreméltó individuális zero waste, gatyarohasztás lesz itt, nem jégsapka. A változás veled kezdődik – lapogat a megbízhatóan hazug coach-Coelho valamelyik nagyvállalat marketingosztályán, rád tolja a felelősséget és tökéletesen depolitizál. Ne vegyél palackozott vizet, igyál a csapból, mert te ihatsz a csapból. A Magrebben ez kevésbé evidens. Szóval, ha esetleg zslugorszám is vennék arrafelé az ásványvizet, az nem azért van, mert erkölcsi hullák, még ha a nyugati középosztálybeli Insta-filteren át így is látszik. Centrum-(fél)periféria, duruzsold a kedvenc buzzwordöt a szójatejes-sütőtökös lattéd fölött. Úgyhogy talán túlzás virtuálisan keresztre feszíteni, lefotózni és (fö)jelenteni a Facebookon azokat, akiknél szívószálat látsz a 15 fokra klímázott multiplexben. Idelent morális pánik, odafent extraprofit.

De legyen nálad vászontáska! Tényleg ne vedd a sok szart! Plastic Free July!

Június 30.

Pótlóbusz, Nagyvárad tér.

Balra: Újpest – Városcsözpont felé.

Jobbra: Újpest – Városcsözpont felé.

Haza-féle: Hazafelé,

Csiszár Elek: Kiállítási enteriőr

